

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

наявності у них тяжких порушень спілкування або затримок розвитку; рольові ігри для моделювання адаптивної поведінки; техніку моделювання бажаної поведінки – навчання на прикладах; індивідуальні варіанти психодрами; раціонально-роз'яснювальну терапію. В свою чергу, групова психологічна корекція не становить самостійного напрямку, а є лише її специфічною формою. Основним інструментом впливу тут виступає група [3, 351-356].

Висновки: Отже, узагальнюючи все вище сказане, цілком обґрунтованим є наступне визначення поняття «прояви девіантності підлітка». Це ті особливості поведінки, що виходять за межі встановлених норм суспільства (норм сім'ї, школи, країни), а також наносять велику шкоду самому індивіду та його близькому оточенню; характеризуються цілим рядом деструктивних проявів (емоційно-вольових, поведінкових, пізнавальних). Виходячи з цього, важливе значення для вирівнювання поведінки девіантного підлітка відіграють психологічні методи корекції, серед яких є індивідуальні та групові (котрі більш дієвіші для даної вікової категорії), які в своєму асортименті мають ряд технік для бажаних виправлень та змін поведінки.

Список використаної літератури

1. Змановская, Е. В. Девиантология : Психология отклоняющегося поведения: Учеб. пособие для студ., изучающих психологию, социальную работу и социальную педагогику / 3-е ум., испр. и доп. Москва : Академия, 2006. 288 с.
2. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения : Учебное пособие для вузов / Москва : ТЦ«Сфера»: Юрайт-М, 2001. 159 с.
3. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Либідь, 2011. 518 с.
4. Оржеховська В. М., Т. Є. Федорченко, С. В. Зінченко Педагогічна профілактика девіантної поведінки неповнолітніх: орієнтовна прогр. для сист. післядиплом. пед. освіти. Київ : 2007. 63 с.
5. Шевців З. М. Соціально-педагогічна корекція девіантної поведінки у молодших школярів *Професійний розвиток педагога* [: матеріали III регіон. наук-практ. семінару «Сучасний вчитель почат. кл.: зростання професіоналізму в системі безперервної освіти» (м. Рівне, 4 грудня 2012р.). Рівне : Вид. О. Зень, 2012. С. 9-11.

УДК 159.922.86 – 056.34

ТЕХНОЛОГІЇ ПОПЕРЕДЖЕННЯ СУЇЦИДАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СЕРЕД СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ

Романович І., здобувач освіти ОС «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія»,
4 курс, РДГУ

Керівник: старший викладач Джеджерера О. В.

Постановка проблеми. Зростання самогубств, прояви і поширення аутоагресивних і аутодеструктивних перспектив серед підлітків на сучасному етапі розвитку є реальною соціально-психологічною проблемою. Оскільки в період дорослішання дитина відчуває значні, на її погляд, життєві труднощі, обумовлені несформованим соціальним статусом і психогормональними особливостями розвитку організму. Проблема схильності до суїцидальної поведінки є актуальною, оскільки, обумовлена, в першу чергу, тим, що зачіпає такі життєво важливі сфери, як питання життя і смерті. У другу чергу, проблема суїцидальних тенденцій є значущою для кожної людини, оскільки суїцид може бути здійснений абсолютно будь-якою людиною. У третю чергу, незважаючи на спад негативної статистики самогубств, вони не мають тенденції до припинення, обумовлюючи необхідність корекції і профілактики суїцидальних тенденцій.

Мета. Виявлення ефективності комплексу тренінгових занять, спрямованих на попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів. Психолого-фізіологічна

специфіка старшокласників актуалізує доцільність надання допомоги з боку дорослих, що дозволяють попередити суїцидальні тенденції у їх поведінці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш, ніж більш детально вивчити питання проблематики суїцидальних тенденцій серед старших учнів, доцільно розкрити основні моменти, що характеризують проблему суїциду в загальному вигляді. Тема суїциду повсюдно розподілена в дослідницьких сферах, і об'єднує в собі багато різних підходів до цієї проблеми. Під суїцидом прийнято розуміти акт самогубства, підсумком якого став фатальний результат; замах на самогубство має на увазі відсутність фатального результату. Е. Бархаленко характеризує суїцид як навмисне позбавлення себе життя, самогубство. Сучасне суспільство сприймає суїцид як відхилення від нормальної моделі поведінки, прийнятої в ньому [1, с.82-84].

З точки зору психологічних підходів, З. Фрейд припускав, що суїцид виникає з причини того, що відбувається дисгармонія інстинктів - Ероса і Танатоса. Де перший є інстинктом життя, а другий являє інстинкт смерті. З. Фрейд вважав, що самогубство є явним переважаючим впливом Танатоса, що є істинною агресією людини, яка або спрямовується на інших людей, або на себе [3, с. 95]. Е. Фромм відзначав, що самогубство є єдиною можливим виходом, своєрідною останньою надією, оскільки всі інші спроби вже не можуть врятувати від самотності. Згідно з Е. Фроммом, ідея самогубства пробуджує мазохістські прагнення, дозволяє особистості відчувати полегшення в скрутних життєвих обставинах [2, с.110-113].

В. Рибалка вважає, що у суїцидальних спробах старшокласників можна виділити наступні спонукання. Це може бути сигнал дистресу: «Зверніть на мене увагу, мені погано!». Також дитина може намагатися маніпулювати іншими, наприклад, прийняти велику дозу таблеток, щоб змусити друга або подругу повернутися до нього. Інший варіант – прагнення покарати інших, можливо, сказати їм: «Ви пошкодуєте, коли я помру». Мотивами можуть стати і реакції на почуття провини або наслідок переживання сорому, страх зіткнення з хворобливою ситуацією, наслідок дії алкоголю або наркотичних засобів[4, с. 58].

Багато дослідників, аналізуючи почуття, що стоять за суїцидальними діями, виділили чотири основні причини самогубства:

- ізоляція (почуття, що тебе ніхто не розуміє, тобою ніхто не цікавиться);
- безпорадність (відчуття, що ти не можеш контролювати життя, все залежить не від тебе);
- безнадія (коли майбутнє не віщує нічого доброго);
- почуття власної незначущості (уражене почуття власної гідності, низька самооцінка, переживання некомпетентності, сором за себе).

Близько 80% старшокласників, що здійснюють суїцид, попередньо дають знати про свої наміри іншим людям, хоча способи повідомлення про це можуть бути завуальовані. Це зазвичай відбувається у формі розмови про суїцид або повідомлень про бажання померти, про свою нікчемність, безпорадність і про своє безнадійне становище або згадок про суїцид в картинах і літературних творах.

Непрямі погрози, багатозначні натяки вловити важче. Непрямі погрози нелегко визначити з розмови, іноді їх можна прийняти за звичайнісінькі «скарги на життя», які властиві всім, коли роздратовані, втомилися або пригнічені. Будь-яке висловлене прагнення піти з життя повинно сприйматися серйозно. Ці заяви можна інтерпретувати як пряме попередження про підготовку до самогубства. У таких випадках не можна допускати черствості, агресивності до суїцидента, які тільки підштовхнуть його до виконання погрози. Навпаки, необхідно проявити витримку, спокій, запропонувати йому допомогу, консультацію у фахівців. Необхідно дати характеристику технологій і форм роботи з попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів у межах нашого дослідження.

На думку Л. Мандзик, в організації діяльності з профілактики суїцидальних тенденцій рекомендується використовувати поєднання різних технологій роботи [6,с. 260]:

–технологія організації соціального середовища. Впливаючи на соціальні чинники, можна запобігти небажаній поведінці особистості. Профілактика суїцидальних тенденцій у старших школярів включає, перш за все, соціальну рекламу щодо формування установок на здоровий спосіб життя;

–технологія інформування. Це найбільш звичний напрям психопрофілактичної роботи в формі лекцій, бесід, розповсюдження спеціальної літератури та відео. Рекомендується відмовитися від переважання вузької інформації;

–технологія організації активної діяльності, альтернативної девіантній поведінці: пізнання (подорож), випробування себе (походи в гори, спорт), значуще спілкування, любов, творчість, діяльність;

–технологія організації здорового способу життя;

–технологія активізації особистісних ресурсів. Активні заняття старших школярів спортом, їх творче самовираження, участь в групах спілкування та особистісного зростання, арттерапія – все це активізує особистісні ресурси, щоб забезпечити активність особистості, її здоров'я і стійкість до негативного зовнішнього впливу;

–технологія мінімізації негативних наслідків суїцидальних тенденцій, спрямована на профілактику рецидивів або їх негативних наслідків[6, с. 260].

Висновки: Отже, суїцидальна поведінка досить складний і багатоаспектний феномен. Вивчення проблематики суїцидального аспекту, дозволяє конкретизувати момент суїцидального ризику серед старшокласників, оскільки в період дорослішання, дитина відчуває значні, на її погляд, життєві труднощі, обумовлені несформованим соціальним статусом і психогормональними особливостями розвитку організму. В основі суїцидальної поведінки лежить багато чинників ендогенного і екзогенного походження: спадковість, травми, різного роду психосоматичні та інші захворювання, сімейні конфлікти, генетичні відхилення. Наукова розробленість згаданої проблеми має неоднозначний практичний характер. Зарубіжна суїцидологія за розробленістю своїх основ, найчастіше, зачіпає аспекти дорослої суїцидальної поведінки.

Список використаної літератури

1. Вашек Т. Профілактика самогубства серед підлітків: методика для вимірювання суїцидальної поведінки. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. №4. С. 53- 84
2. Фромм Э. Здоровое общество. Москва :АСТ, Хранитель, 2006. 544 с.
3. Фрейд З. Печаль и меланхолия. Суицидология: хрестоматия по суицидологии. Київ : А.Л.Д., 1996. 364 с.
4. Рибалка В. В. Психологія суїцидальних тенденцій проблемної особистості. Київ : Шкільний світ, 2009. 128 с.
5. Мандзик Л. В. Соціально-педагогічна профілактика суїцидальної поведінки у підлітковому віці *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2015. Вип. 220. С. 258-262.

УДК [159.923.32 : 17.021.1] : 398.91

ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ НАРОДНИХ ПРИСЛІВ'ІВ ЯК ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ НОРМ ПОВЕДІНКИ ДИТИНИ

Серко В., здобувач ОС «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 2 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд. психол. наук, доцент Кулаков Р. С.

Постановка проблеми. Глибинні перетворення у всіх сферах життя країни докорінним чином змінили систему вимог суспільства до особистості. Це надає ще більшої гостроти проблемам, пов'язаним із моральним розвитком. Особливо важливим є вивчення

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135